

İMİALAT SANAYİİNDE KAPASİTE KULLANIM DURUM RAPORU 2018/II

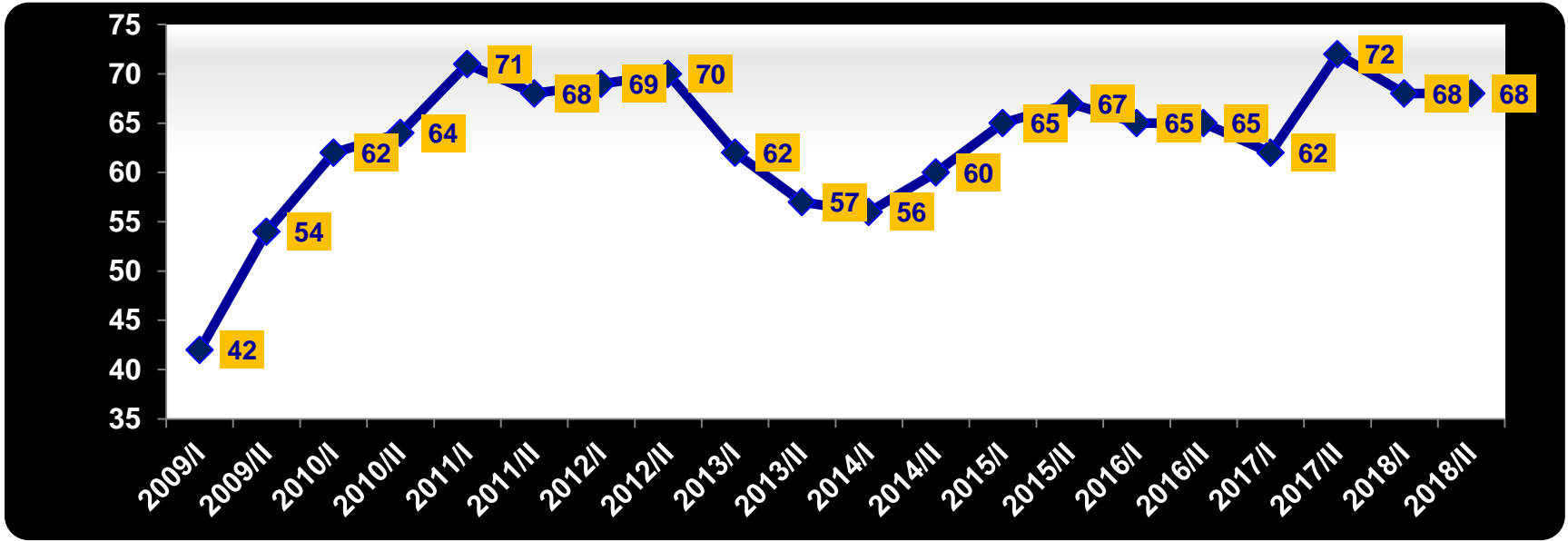
Ağustos 2018

AÇIKLAMA

- Ege Bölgesi Sanayi Odası olarak; 1980 yılından bu yana «**İmalat Sanayiinde Kapasite Kullanım Durumu**» çalışmasını yürütüyoruz.
- Geçmişte kitap olarak basılan çalışmayı, 2018 yılından itibaren de kapsamlı bir rapor olarak kamuoyuna sunmak istedik.
- Çalışma, **3 ayda bir** kısa bir anket ile üyelere sorulan sorulardan derlenmektedir.
- Merkez Bankası tarafından açıklanan aylık **Kapasite Kullanım Oranı** çalışmamızın da ana sorusunu oluşturmaktadır.
- Çalışma; mevcut çeyrekte **gerçekleşen durum** ve sonraki çeyrekte **beklentilere** ilişkin önemli fikirler vermektedir.
- **124** üyemiz, 2018 yılı II. Çeyrek için hazırlanan anket çalışmasına katılmıştır.

EBSO KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Kapasite Kullanım Oranı, kullanılan üretim kapasitesinin yüzdesidir.

Kapasite Kullanımı, ekonomideki genel büyüme ve talebi yansıtmaktadır.

Değişimler; firmaların maliyet, karlılık ve nakit akışlarında değişimlere yol açtığı için yakından takip edilir.

EBSO üyelerine 3 ayda bir sorulan kapasite kullanım oranı 2018 II. çeyrekte **%68**'dir.

Son yılların en yüksek II. çeyrek gerçekleşmesi geçen yıl yaşanmıştır. 2018 II. çeyrek verisi %68 ile geçen yılı dışarıda bıraktığımızda 2013 yılından buyana en yüksek veridir.

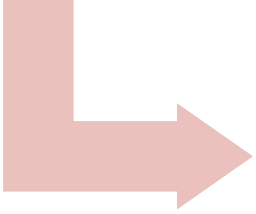
Kaynak: EBSO Araştırma Müdürlüğü

KARŞILAŞTIRMALI KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

TÜRKİYE

2018/II

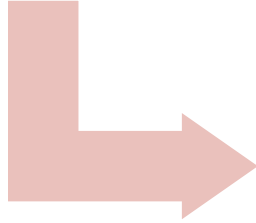
• %77,8

KOSANO

2018/II

• %72

EBSO

2018/II

• %68

2018/II

Amerika 77,9

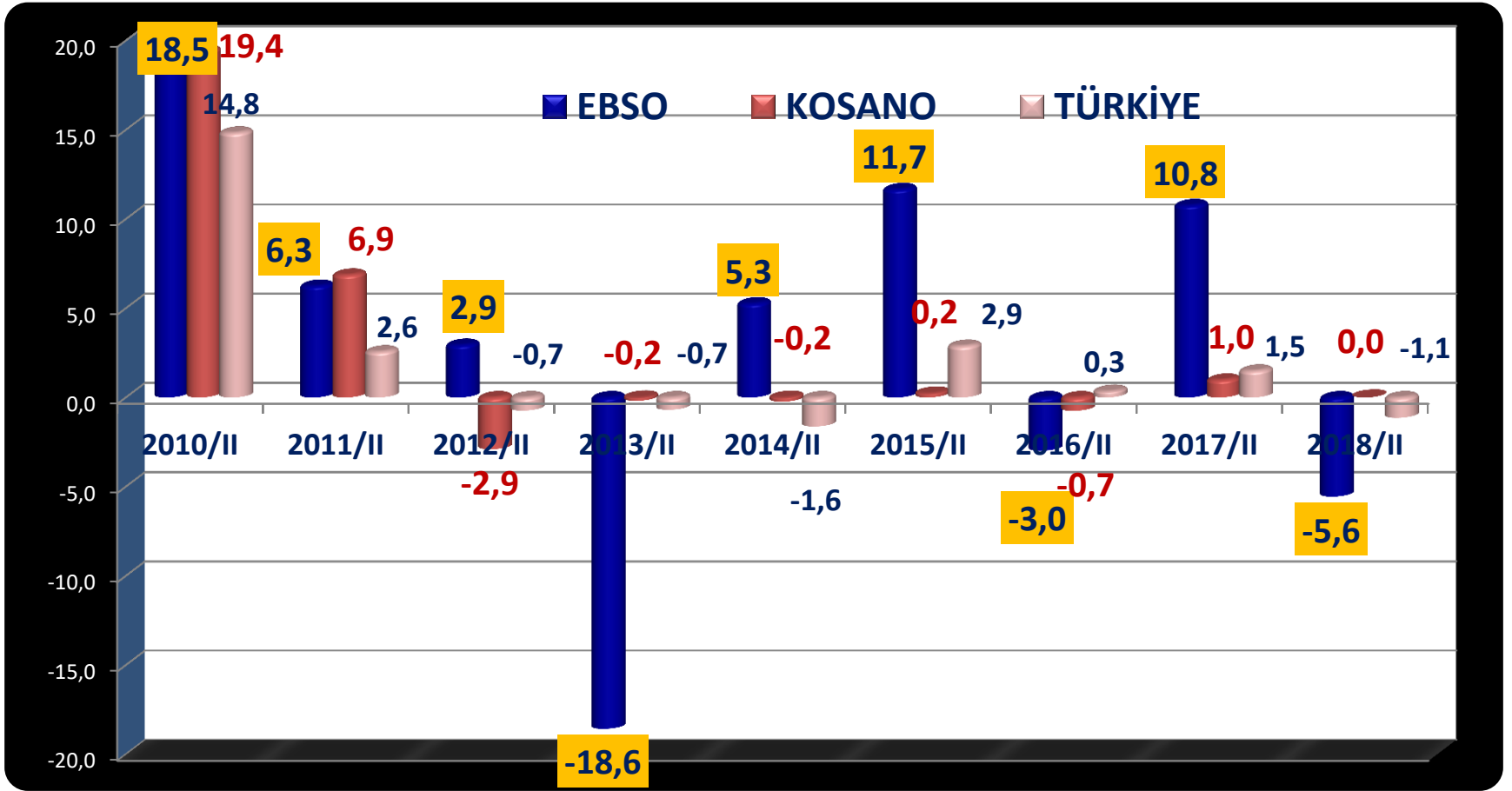
Almanya 87,7

Çin 76,8

Kaynak: www.tradingeconomics.com

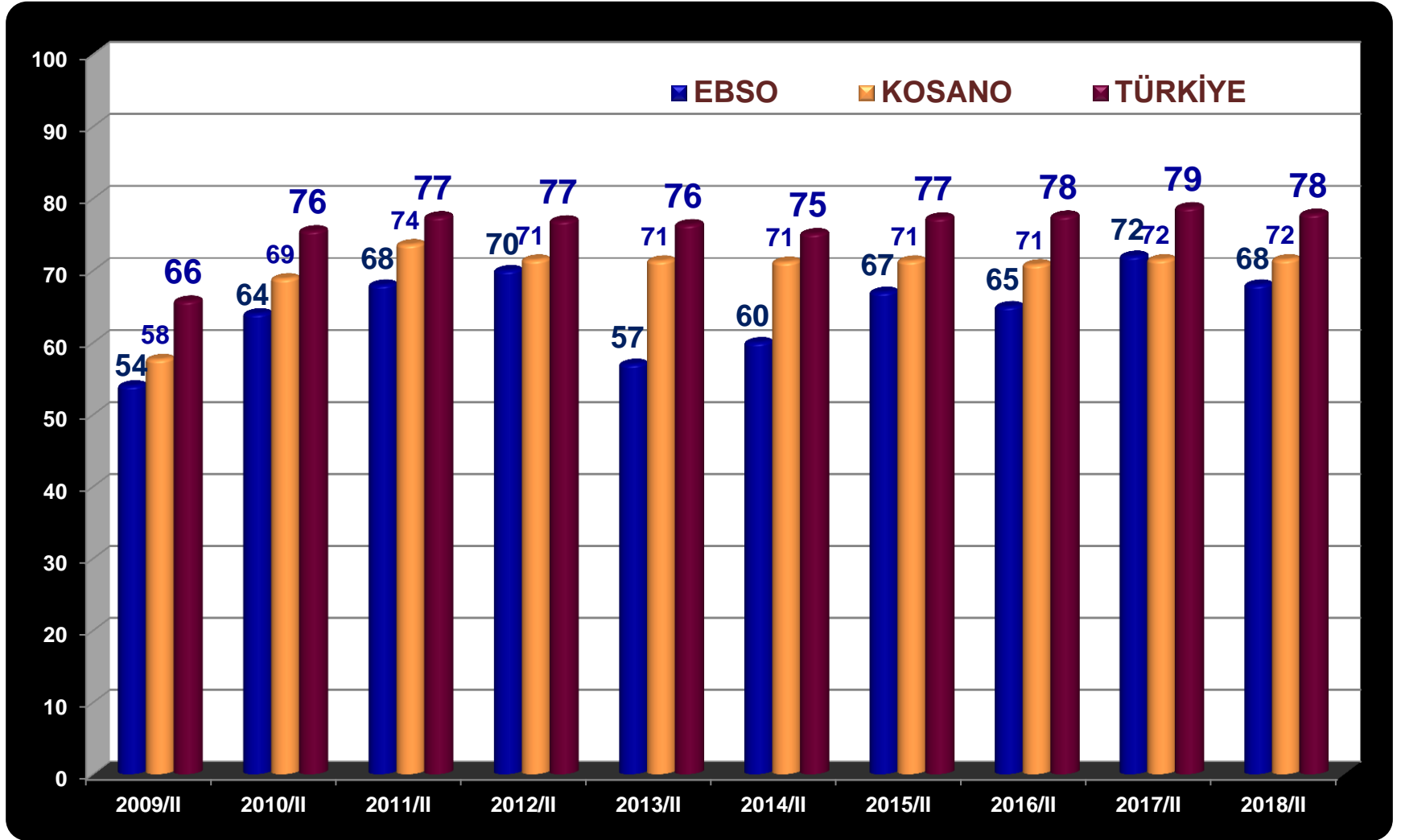
EBSO üyelerinin kapasite kullanım oranının daha düşük görünmesi, teknik olarak işletmelerin geleceği düşünerek gereğinden büyük kurulması ile ilişkilendirilebilir. Bununla birlikte; gerek Türkiye geneli, gerekse Kocaeli ile kapasite kullanım eğilimlerinin benzeşmesi ölçümün sağlıklı olduğunu da ortaya koymaktadır.

YILLAR İTİBARI İLE II. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ARTIŞ ORANI (%)

2017 II. çeyrekte son 10 yılın en yüksek değerini gören kapasite kullanım oranı kıyaslandığında, baz etkisi **%5,6'lık** bir kaybı ortaya çıkarmıştır.

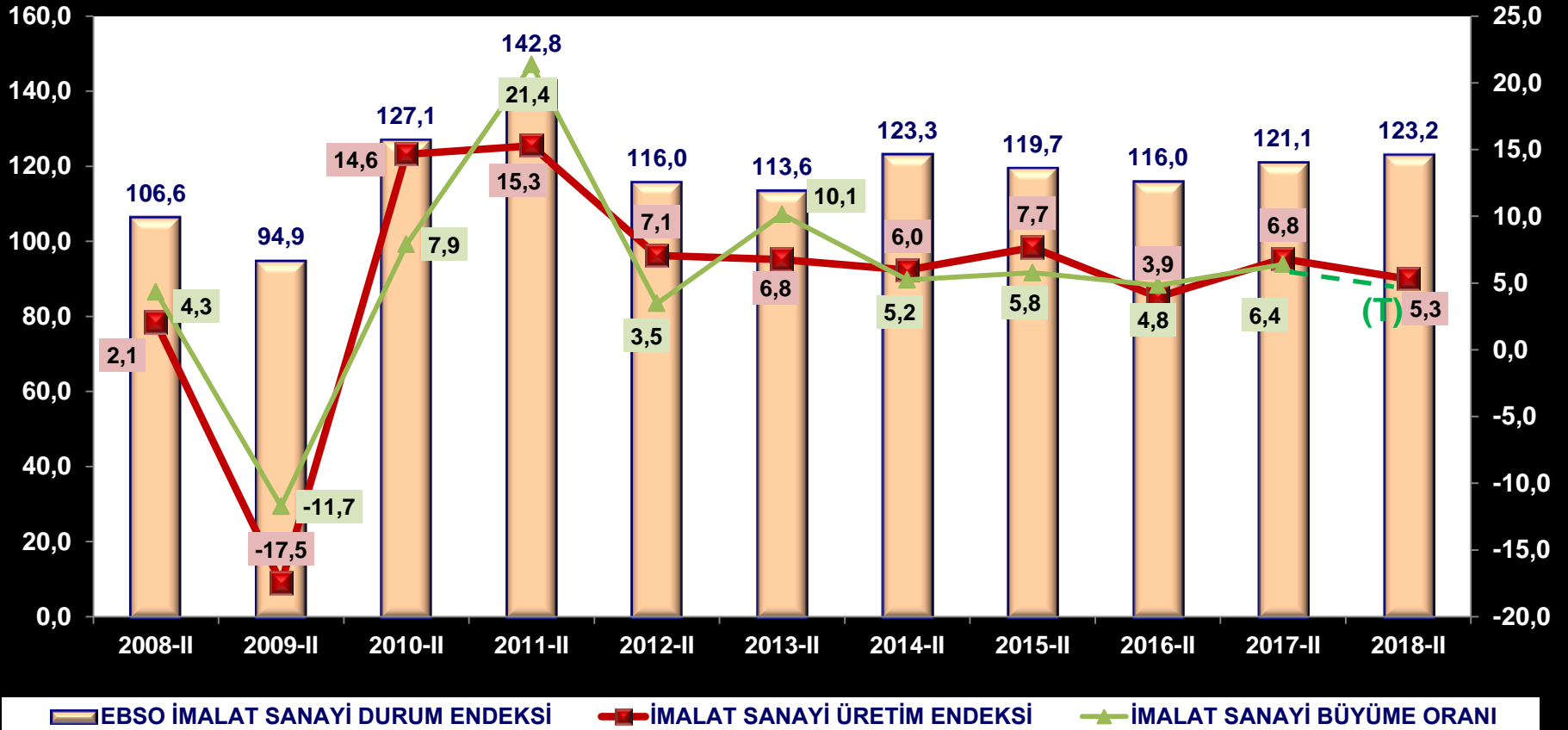
YILLAR İTİBARI İLE II. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Kapasite kullanımı **Son 10 yılın ortalaması** EBSO üyelerinde **%65**,
Kocaeli Üyelerinde **%70**, Türkiye genelinde **%76**'tür.

Kaynak: EBSO Araştırma Müdürlüğü

EBSO İMALAT SANAYİ DURUM ENDEKSİ ve BÜYÜME İLİŞKİSİ

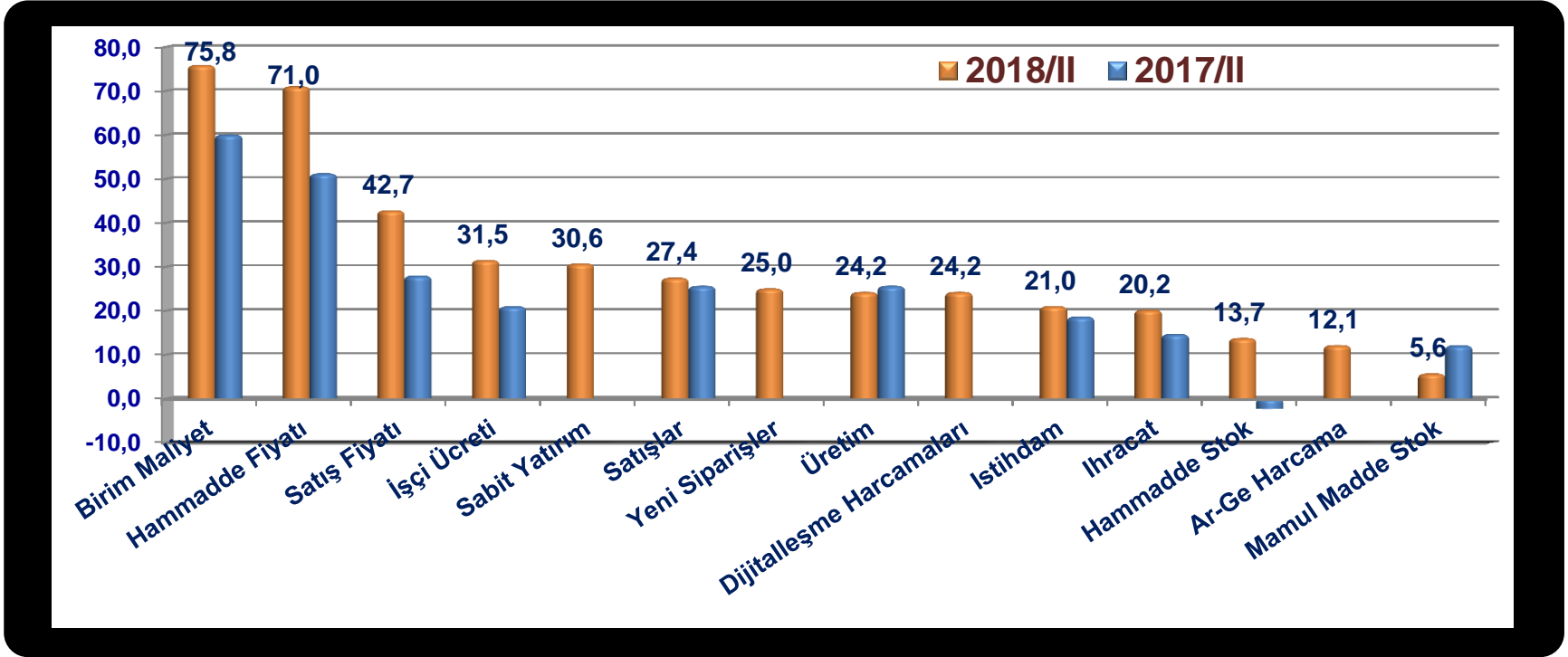

2018 İKİNCİ ÇEYREK AÇIKLANAN VERİLER

EKONOMİK GÖSTERGELER	2017/II	2018/II	DEĞİŞİM (%)
Euro	3,93	5,20	32,32
Protosto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	2.890	3.746	29,62
Yİ ÜFE (%)	15,50	20,08	29,55
Sanayi Ciro Endeksi	136,4	175,2	28,45
Dolar	3,58	4,37	22,07
İmalat Sanayi Üretim Endeksi	111,0	116,9	5,32
PMI	53,3	47,4	-11,07
Ekonomi Güven Endeksi	100,0	94,06	-5,94
Kapasite Kullanım Oranı (%)	78,7	77,8	-1,14

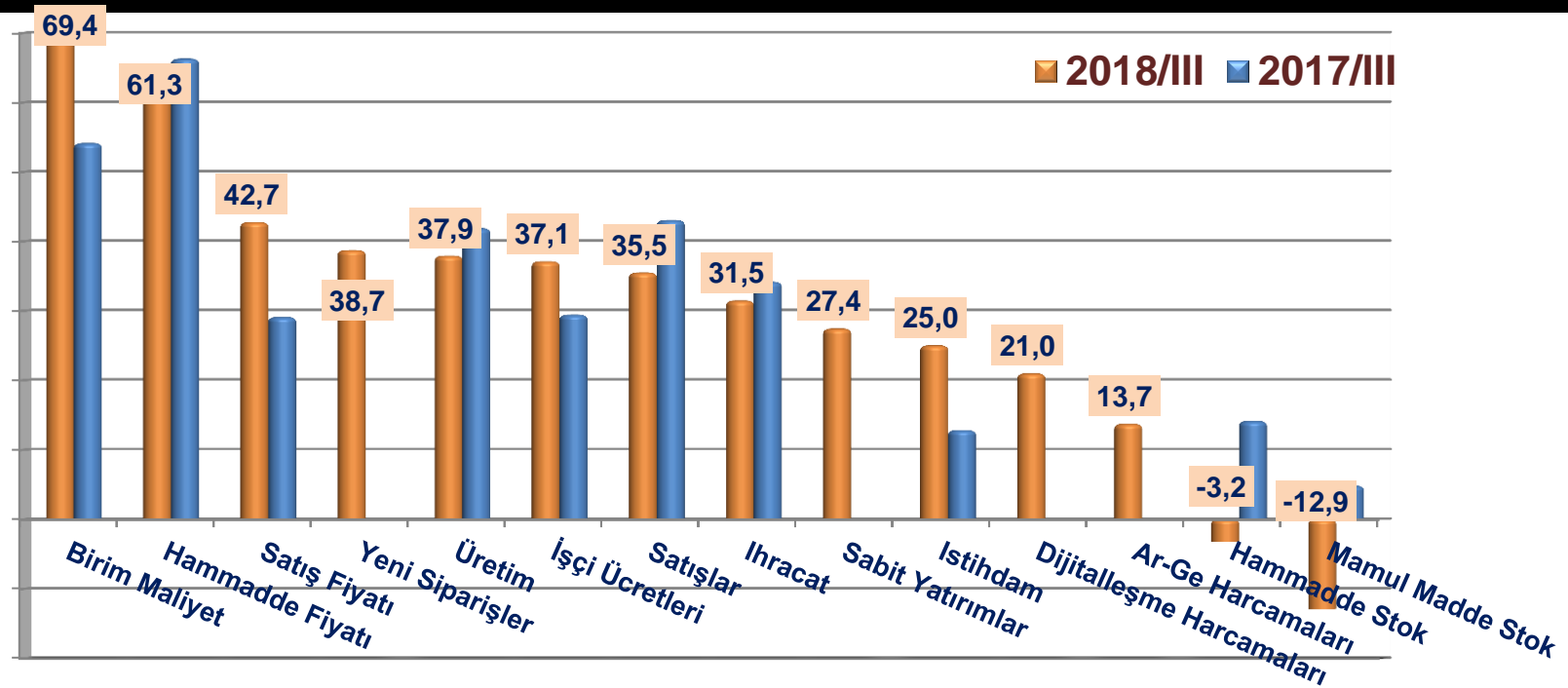
Geçen yıl ile 2018'in ikinci çeyrekleri kıyaslandığında; PMI, Ekonomi Güven Endeksi ve Kapasite Kullanım Oranı, döviz kurlarındaki sert artışlarda etkisiyle olumsuz görünüm sergilemiş ve ekonomiye olan güveni olumsuz yönde etkilemiştir.

2018 II. ÇEYREKTE NET GERÇEKLEŞME

Net gerçekleşme; ilgili başlıklardaki gerçekleştirmelerin farkından elde edilir. Üyelerin %75,8'i 2018'in ikinci çeyreğinde ilk sırada, birim maliyetlerinin arttığını ifade etmiştir. Onu, hammadde ve satış fiyatları izlemiştir. II. çeyrekte dolar kurunun ortalama %20 artması bu cevapları da teyit etmektedir.

2018 III. ÇEYREK İÇİN NET BEKLENTİLER

Üyelerin, %69,4'ü 2018 yılının **üçüncü çeyreğinde birim maliyetin** yine ilk sırada artacağını belirtmiştir.

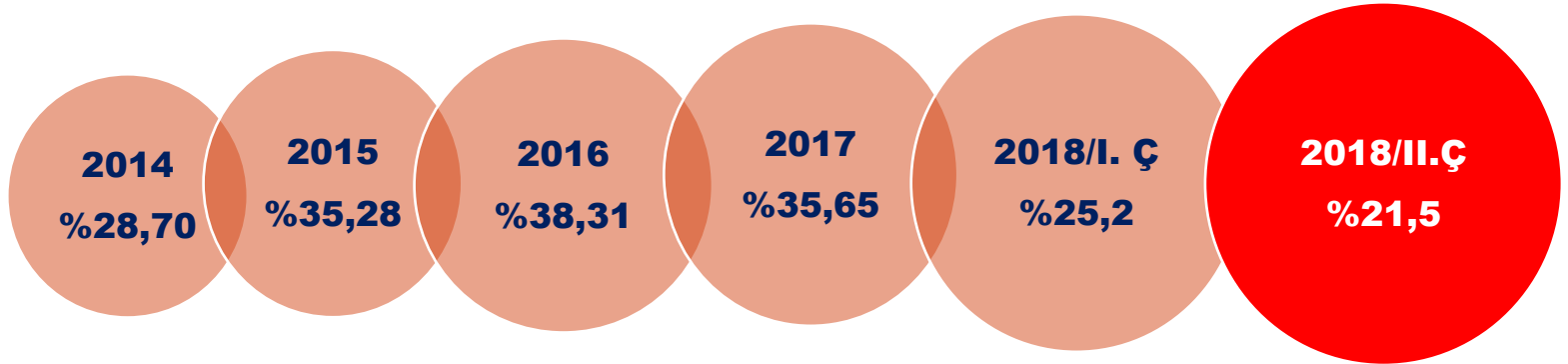
Bu tür beklentilerin gerisinde kur artışlarının belirleyici olduğu söylenebilir.

Bunu, hammadde ve satış fiyatı izlemektedir. III. çeyrekte dolardaki artış, bu beklentilerin gerçekleşeceğini bugünden göstermektedir.

FASON ÜRETİM PAYI

Yıllık bazda gerçekleştirmelerde, üretimlerinin yaklaşık üçte birini işletmelerinde fason olarak yapan firmaların ilk çeyreğe oranla 2018 yılı ikinci çeyrekte **fason üretim oranı azalarak %21,5 oranına** düşmüştür.

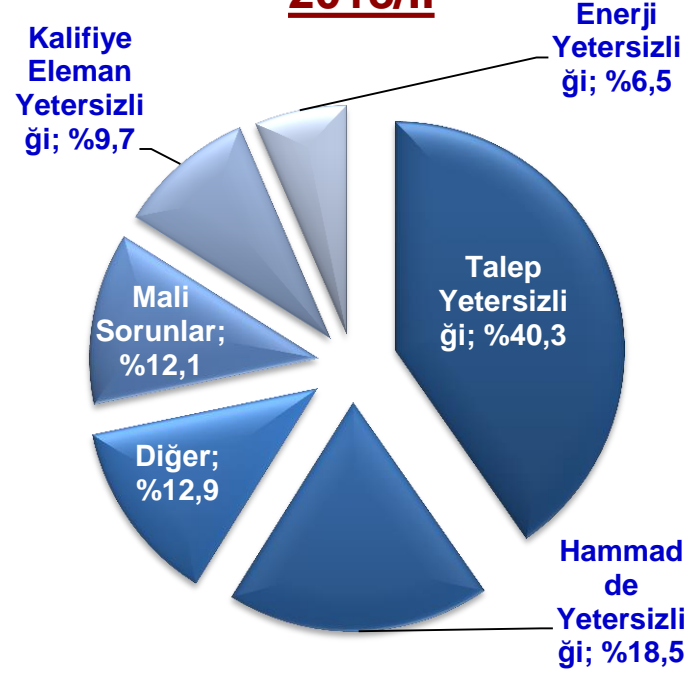
Bu gelişmede kur artışlarının özellikle işletme içi üretimi daha anlamlı kılmasının rolü olduğu söylenebilir.

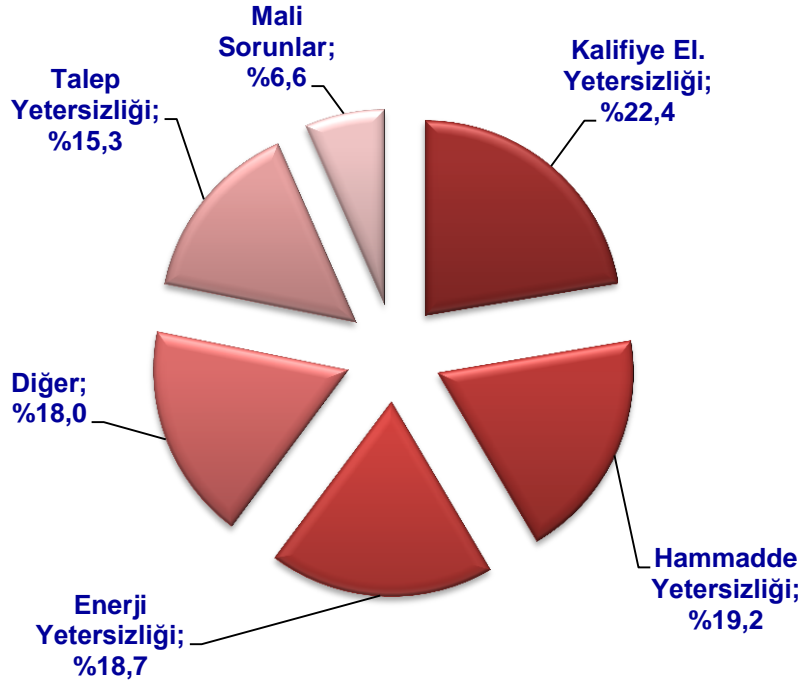
2017 yılı I. çeyrekte %30,25 ile II. çeyrekte %38,12 oranında gerçekleşmiştir.

ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

2018/II

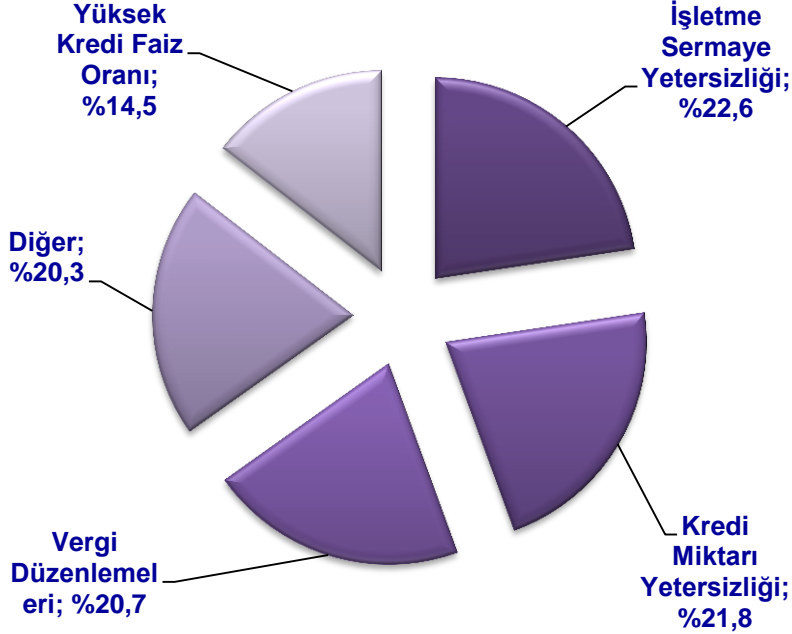
2018/I

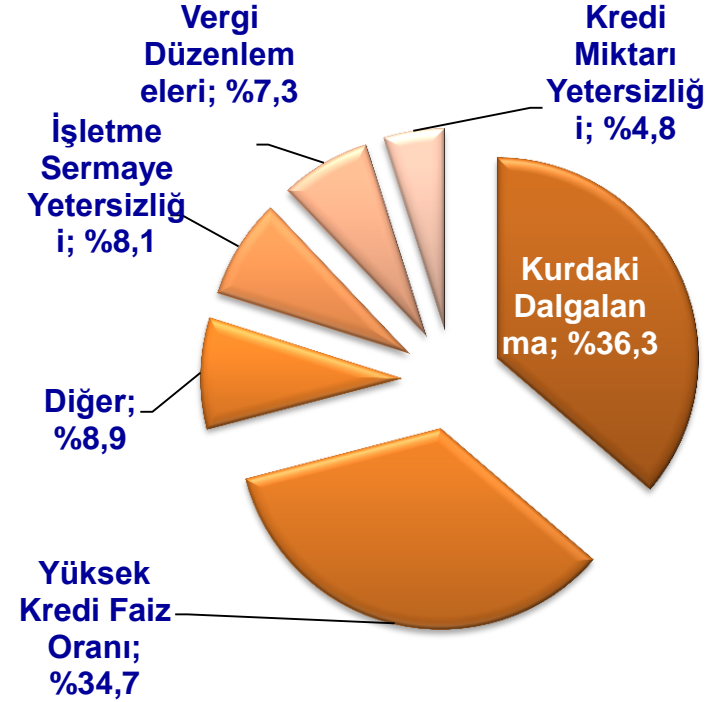
2018 yılının ikinci çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%40,3**'ü **Talep yetersizliğini**, atıl kapasite ile çalışmada öncelikli olarak göstermektedir. İkinci ve üçüncü sırada hammadde yetersizliği ve mali sorunlar yer almıştır.

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

2018/I

2018/II

Mali sorunların nedenleri arasında gösterilen ilk 2 başlık oranları birbirine çok yakın gerçekleşmiştir.

1. Kurdaki dalgalanmalar
2. Yüksek Kredi Faiz Oranı

HAMMADDE YETERSİZLİĞİ**TALEP YETERSİZLİĞİ SEBEPLERİ**

HEM YERLİ HEM İTHAL
HAMMADDE
YETERSİZLİĞİ

%63

YERLİ HAMMADDE
YETERSİZLİĞİ

%19

İTHAL HAMMADDE
YETERSİZLİĞİ

%18

HEM İÇ HEM DIŞ
TALEP
YETERSİZLİĞİ

%57

İÇ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%28

DIŞ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%15

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden 2. sırada gösterilen hammadde yetersizliğinde firmaların **%63'ü hem yerli hem ithal hammadde temininde** sorun yaşamıştır.

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden ilk sıraya gösterilen talep yetersizliğinde firmaların **%57'si hem iç hem dış talep yetersizliği yaşandığını** belirtmiştir.

EK TABLO 1

GERÇEKLEŞME VE BEKLENTİLER

EKONOMİK GÖSTERGELER	2018/2. DÖNEM GERÇEKLEŞEN (%)				2018/3. DÖNEM BEKLENTİ (%)			
	ARTTI	AZALDI	AYNI KALDI	NET DURUM	ARTACAK	AZALACAK	AYNI KALACAK	NET BEKLENTİ
ÜRETİM	46,0	21,8	32,3	24,2	51,6	13,7	34,7	37,9
SATIŞLAR	48,4	21,0	30,6	27,4	50,8	15,3	33,9	35,5
MAMÜL MADDE STOK	30,6	25,0	44,4	5,6	21,0	33,9	45,2	-12,9
HAMMADDE STOK	36,3	22,6	41,1	13,7	24,2	27,4	48,4	-3,2
SATIŞ FİYATI	47,6	4,8	47,6	42,7	46,8	4,0	49,2	42,7
HAMMADDE FİYATI	74,2	3,2	22,6	71,0	65,3	4,0	30,6	61,3
İŞÇİ ÜCRETLERİ	32,3	0,8	66,9	31,5	37,1	0,0	62,9	37,1
İHRACAT	36,3	16,1	47,6	20,2	40,3	8,9	50,8	31,5
İSTİHDAM	29,8	8,9	61,3	21,0	29,0	4,0	66,9	25,0
BİRİM MALİYET	79,0	3,2	17,7	75,8	71,8	2,4	25,8	69,4
SABİT YATIRIM	32,3	1,6	66,1	30,6	31,5	4,0	64,5	27,4
AR-GE HARCAMA	18,5	6,5	75,0	12,1	20,2	6,5	73,4	13,7
DİJİTALLEŞME HARCAMALARI	27,4	3,2	69,4	24,2	25,0	4,0	71,0	21,0
YENİ SİPARİŞLER	35,5	10,5	54,0	25,0	47,6	8,9	43,5	38,7

EK TABLO 2

ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

(%)	Mali Sorunlar	Talep Yetersizliği	Hammadde Yetersizliği	Enerji Maliyetleri	Kalifiye El. Yetersizliği	Diğer
2015/I	05,80	16,96	21,43	19,64	18,97	17,19
2015/II	11,50	16,20	16,43	15,96	20,19	19,72
2015/III	12,40	16,41	15,84	17,75	20,23	17,37
2015/IV	10,03	15,88	15,60	19,50	21,73	17,27
2015/YILLIK	09,93	16,36	17,33	18,21	20,28	17,89
2016/I	11,06	18,63	15,28	17,18	20,09	17,76
2016/II	10,76	17,85	18,64	15,22	20,73	16,80
2016/III	10,16	16,29	15,99	16,44	22,72	18,39
2016/IV	9,39	15,30	17,88	16,97	21,67	18,79
2016/YILLIK	10,34	17,02	16,95	16,45	21,30	17,94
2017/I	7,60	17,14	15,90	17,67	23,14	18,55
2017/II	9,90	13,74	17,98	18,59	19,60	20,20
2017/III	8,26	16,51	17,58	18,04	20,95	18,65
2017/IV	6,86	17,69	17,33	21,30	19,86	16,97
2017/YILLIK	8,16	16,27	17,20	18,90	20,89	18,59
2018/I	6,56	15,28	19,18	18,67	22,36	17,95
2018/II	12,1	40,3	18,5	6,5	9,7	12,9

EK TABLO 3

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

(%)	Yüksek Kredi Faiz Oranları	Kredi Miktarı Yetersizliği	İşletme Sermaye Yetersizliği	Vergi Düzenlemeleri	Kurdaki Dalgalanmalar	Diğer
2015/I	14,92	22,53	23,67	19,51	-	19,37
2015/II	16,26	20,24	21,80	19,38	-	22,32
2015/III	16,67	20,25	24,52	19,70	-	18,87
2015/IV	16,80	22,13	22,92	19,76	-	18,38
2015/YILLIK	16,16	21,29	23,23	19,59	-	19,74
2016/I	16,82	21,67	22,29	20,64	-	18,58
2016/II	18,30	22,45	22,45	21,62	-	15,18
2016/III	15,39	21,01	24,49	20,72	-	18,39
2016/IV	16,23	20,39	22,26	20,29	-	20,83
2016/YILLIK	16,69	21,38	22,87	20,82	-	18,25
2017/I	16,50	23,53	21,23	21,10	-	17,65
2017/II	16,54	22,31	23,37	19,73	-	18,06
2017/III	14,97	22,56	24,15	19,73	-	18,59
2017/IV	13,81	22,38	20,48	21,43	-	21,90
2017/YILLIK	15,46	22,70	22,31	20,50	-	19,05
2018/I	14,50	21,80	22,64	20,72	-	20,34
2018/II	34,7	4,8	8,1	7,3	36,3	11,0

EK TABLO 4

FASON ÜRETİM

DÖNEM	FASON ÜRETİMİN TOPLAM ÜRETİM İÇİNDEKİ PAYI (%)
2013/IV	32,45
2014/I	32,43
2014/II	23,60
2014/III	37,08
2014/IV	21,70
2015/I	26,14
2015/II	30,44
2015/III	41,24
2015/IV	43,28
2016/I	30,14
2016/II	51,85
2016/III	34,78
2016/IV	36,49
2017/I	30,25
2017/II	38,12
2017/III	47,17
2017/IV	27,06
2018/I	25,26
2018/II	21,50